

A person is seen from behind, sitting on a dark, pebbly beach. They are looking out at a dark, choppy sea under a vast, dramatic sky filled with heavy, dark clouds. A thin layer of white surf is visible at the water's edge. The overall mood is somber and contemplative.

jiří pehe zpráva
posledního
člověka

P
R
O
S
T
O
R

**P R
O S T
O R**

Jiří Pehe

**P R
O S T
O R**

Jiří Pehe

Zpráva posledního člověka

Praha, 2025

**P R
O S T
O R**

© Jiří Pehe 2025
© PROSTOR 2025

ISBN 978-80-7260-645-0

Několik poznámek na vysvětlenou

Sepsání tohoto svědectví o globální pohromě, v níž, jak jsem si nyní už téměř jistý, zaniklo celé lidstvo, jsem dlouho odkládal. Nejen proto, že mám i po deseti letech pátrání a přemýšlení více otázek než odpovědí, ale také proto, že o Katastrofě, jak jsem pohromě začal říkat, i o tom, co po ní následovalo, je těžké smysluplně mluvit, protože se to vymyká všem lidským měřítkům.

Když teď kupříkladu napíšu, že se jmenuji Theo, hned si uvědomím, že jména dávala smysl, dokud existovali jiní lidé, kteří se jmény navzájem označovali.

Obsah se vytratil i ze jmen měst a zemí. Po přeživších jsem pátral na několika kontinentech, ale všichni ta jména měla smysl, jen dokud je používali lidé. Byla součástí lidského komunikačního kódu, v němž každé jméno vesnice, města nebo země poukazovalo nejen na zeměpisnou polohu, ale souviselo také s vlastní historií, mýty, legendami a kulturou.

Mému psaní se staví do cesty i další překážka. Pokud totiž Katastrofu opravdu nepřežil kromě mě nikdo jiný, není ani nikdo, kdo by si moje vyprávění mohl přečíst. Nejspíš tedy píšu pro nikoho.

Už skutečnost, že jsem se k pořízení psaného záznamu nakonec odhodlal, ale naznačuje, že někde v hloubi mojí mysli stále žije naděje. Vždyť přežil-li jsem já, nemohli přežít tu a tam i jiní lidé? Co když

Katastrofa lidi, které nezabila, jen dokonale odřízla od komunikačních prostředků? A to naprosté ticho v éteru, na všech vlnových délkách, které náhle nastalo a které mě opakovaně přivádělo k zoufalství, je způsobeno tím, že přeživší spolu nedokážou navázat spojení?

Mnohokrát jsem se samozřejmě zabýval myšlenkou, zda Katastrofa v podobě vymření lidstva byla jen náhodná událost na jedné z mnoha planet v bezduchém vesmíru, anebo zda ji způsobila nějaká vyšší moc. Kdyby byl zánik lidstva uskutečněním promyšleného plánu, bylo by logické se ptát, zda mám v tomto plánu co by jediný přeživší nějaké poslání.

K čemu by mě ale taková vyšší moc potřebovala? Neměla by k dispozici všechny potřebné odpovědi i beze mě? Potřebovala by znát výsledky mých amatérských snah pochopit, co se stalo a proč se to stalo? A snahy pochopit lidské dějiny poté, co fakticky přestaly existovat? Potřebovala by, abych právě já, člověk bez potřebných znalostí, vytvořil kdesi v solných dolech zde na Sicílii depozitář lidského vědění a umění?

Nemám na tyto otázky odpověď. Rozhodnutí porýdit tento záznam nakonec možná ze všeho nejvíc vychází z mojí povahy.

Jsem důkladný člověk, kterého pohání touha přijít věcem na kloub. Mám i teď, kdy už na tom nejspíš vůbec nezáleží, potřebu udělat ve věcech pořádek. Chci zanechat svědectví o tom, co jsem zažil od okamžiku,

kdy jsem se několik dní po Katastrofě probudil z několikaměsíčního kómatu.

Během deseti let, která od Katastrofy uplynula, jsem si chtěl nechtěl začínal klást otázky, které by příslušely spíše filozofovi. Je to paradox, protože právě filozofii jsem původně začal na univerzitě studovat. Po nějaké době mě omrzela, protože na otázky odpovídala povětšinou jen dalšími otázkami. Elektroinženýrství, na něž jsem přesedlal, bylo jiné: učil jsem se, jak věci fungují a jak jejich fungování můžu případně vylepšit. Přijal jsem existenci světa jako danost, v níž se vše řídí určitými zákony. Chtěl jsem fungovat v rámci této danosti, aniž bych žil v neustálých pochybnostech o smyslu všeho.

Svět se po Katastrofě zcela změnil, a ona mě tak zlomyslně vrátila k filozofii. Spousta věcí, které měly dříve téměř nezpochybnitelný smysl, najednou smysl postrádala, protože ten jim dávalo jen srozumění, které panovalo v lidské společnosti. Bez ní smysl mnohého – kupříkladu lidského jazyka i zavedeného přemýšlení o světě – zmizel.

Propadal jsem se sám do sebe a neustále jsem musel bojovat s myšlenkou, že neexistuje žádný vnější svět, že svět jsem jen já.

A také jsem se znovu a znovu vracel k otázce, proč ze všech lidských příběhů pokračuje dál jen ten můj.

Čím jsem si to prokletí zasloužil? Být posledním člověkem je totiž prokletí.

Vždyť z nekonečného množství individuálních příběhů, nadosobních událostí i podvědomých impulzů a tužeb, které společně upletly lidské dějiny – a v jejich rámci dějiny národů a dalších lidských společenství – pokračuje už jen můj příběh.

Je vytržený z jakéhokoliv kontextu, přesto právě do něj se teď musejí vtěsnat všechny ostatní příběhy, celá historie lidstva. Protože vše existuje už jen v mojí mysli. Žádná jiná, zdá se, nezbyla.

Katastrofa

Do světa po Katastrofě jsem byl vzkříšen. Chápu, že to slovo má náboženské zabarvení, a bráním se mu, ale lepší mě nenapadá, protože jsem se do změněného světa probral za velmi zvláštních okolností ze stavu blízkého klinické smrti.

Několik měsíců před Katastrofou jsem se pokusil spáchat sebevraždu, když se mi po rozchodu s Julií, mojí ženou, začal postupně vytrácet smysl života. Do kabiny auta jsem zavedl hadici od výfuku, nastartoval jsem. Mojí poslední myšlenkou bylo, zda jsem přece jen neměl napsat dopis na rozloučenou.

Během těch několika měsíců, které uběhly mezi mým pokusem o odchod ze světa a Katastrofou, jsem byl, domnívám se, v kómatu. Jisté je, že v mojí paměti zůstala jen černá díra. Nevybavují se mi žádné sny, hlasy lidí, kteří se ke mně pokoušejí mluvit. Nic.

Samotné probuzení si pamatuji jako několik ojedinelých záblesků, po nichž jsem opět upadl do bezvědomí. Když se mi vědomí definitivně vrátilo a já začal vnímat svoje okolí, zjistil jsem, že ležím v nemocničním pokoji.

Působil ve své bělosti stroze, skoro jako by stěny bílou barvu intenzivně vyzářovaly. Na okamžik mě napadlo, že jsem po smrti a v jakémsi bělostném předsálí čekám na pokračování cesty někam dál.

Když jsem si uvědomil, že nejde o halucinaci, pocítil jsem nejprve určité zklamání, že se mi nepodařilo ze světa odejít. Ale vzápětí vše přehlušilo znepokojení, protože v nemocničním pokoji vládlo naprosté, téměř strašidelné ticho. Před několika lety jsem podstoupil operaci ramene po lyžařském úrazu a pamatoval jsem si, že po procitnutí z narkózy byla jednotka intenzivní péče plná nejrůznějších zvuků, které vydávaly přístroje, na něž jsem byl napojený. Ted' ale všechny mlčely.

Podařilo se mi pootočit hlavu. Všiml jsem si, že umělohmotný sáček, z něhož by měla odkapávat umělá výživa, je prázdný. Obrazovky všech přístrojů byly zhasnuté. Z kyslíkové masky, kterou jsem měl na ústech, neproudil žádný vzduch. Dokázal jsem si kyslíkovou masku stáhnout z obličeje a s jistým údivem jsem zaznamenal, že ani v pokoji, ani na chodbě nesvítí žádné světlo. Byl jsem ale příliš unavený a zmatený, abych tu záhadu řešil, a na okamžik jsem usnul.

Když jsem se znovu probudil, trvalo nejméně hodinu, než jsem se dokázal posadit. V měsíčním svitu se mi podařilo najít tlačítko sloužící k přivolání nemocničního personálu. Jenže na zmáčknutí nikdo nereagoval.

To, co následovalo, mám v paměti uloženo jako film. Vidím v něm i teď, jak si opatrně vyhrnu nemocniční košili a zkoumám, zda najdu na těle nějaké rány. Žádné nevidím, ale nahmatám velikou jizvu pod hrtanem. Strhnu náplast na ruce a vytáhnu z paže jehlu,

k níž je připojená hadička vedoucí k prázdnému sáčku s umělou výživou.

Mám strašnou žízeň, která mě donutí postavit se na nohy, i když se slabostí celý třesu. Přidržuji se stěny a dobelhám se k vodovodnímu kohoutku nad bílým umyvadlem. Do sklenice stojící vedle umyvadla se mi podaří napustit vodu, která se mi zdá mírně narezlá. Hltavě ji polykám, ale po několika doušcích se mi udělá špatně. Posadím se na postel a znovu nakrátko usnu. Vsedě. Když se probudím, cítím, že se můj stav zlepšil.

Musím se dostat ven a zjistit, co se děje, říkám si, ale trvá ještě několik hodin, než se dokážu znovu postavit na nohy s jistotou, že neztratím vědomí. Je už den, okny proudí dovnitř světlo, v nemocnici by měl panovat čilý ruch, ale vládne tu naprosté ticho. Strašidelné ticho.

Vyjdu pomalu na potměšlou chodbu, došourám se až k nejbližšímu pokoji a s námahou otevřu dveře...

Obraz, který se mi tu naskytne, si čas od času přehrávám v paměti dodnes. Pokoj se topí ve slunečním světle. Na třech ze čtyř postelí spatřím pacienty, kteří nejeví známky života, další muž leží na podlaze. Jako by se pokusil prudce vstát, ale vzápětí se zhroutil.

Dojdu váhavě až k nim – těla jsou studená, ale žádné z nich nejeví známky smrtelného zápasu. Mrtví vypadají klidně, v otevřených očích mají jakýsi záblesk překvapení.

Nejsem schopný uvažovat logicky. Kontrast mezi prázdnými chodbami a tím, co vidím v pokoji, si nedokážu vysvětlit. Teprve za několik dnů na základě různých indicií určím, že Katastrofa udeřila okolo čtvrté ráno.

O rozsahu pohromy, které budu čelit, nemám v tu chvíli tušení. Jsem přesvědčen, že ta hrůza nějak souvisí jen s nemocnicí, v níž se nacházím. Věřím tomu i poté, co najdu další těla v bílých pláštích v sesterně a na lékařském pokoji.

Vrátím se na chodbu, podél zdi se sunu k recepci. Když se nakloním přes pult, spatřím na podlaze tělo ženy v bílém plášti.

Marně hledám známky nějakého násilí – třeba výbuchu. Nechápu, jak to, že všude nepobíhají policisté nebo záchranáři. S nemalým úsilím se mi podaří dojít až ke vstupním dveřím, za nimiž zahlédnu zeleň nemocničního parku. Je prázdný. Zlověstné ticho ruší jen zpěv ptáků.

Nevěřicně si prohlížím svoje okolí, v hlavě mám naprostý zmatek. Třesou se mi nohy i ruce. Pokusím se zakřičet, přivolat k sobě pozornost, ale vyjde ze mě jen jakési zachroptění. Hlas se mi po probuzení z kómatu ještě nevrátil. Kdyby to byla noční můra, právě teď bych se v děsu probudil, napadne mě. Nic takového se ale nestane.

Chvilí chaoticky uvažuji, co si počít, pak mi bleskne hlavou myšlenka, že musím někomu zavolat. Policii, přátelům, někdo mi přece musí přijít na pomoc.

Telefon na recepci ale nefunguje. Uvažuji, že k výpadku elektřiny muselo dojít už před několika dny, protože jinak by v nemocnici musely fungovat záložní generátory. Zřejmě i těm už došlo palivo a nezbyl tu nikdo, kdo by ho doplnil.

Nedaleko ženy ležící bezvládně na podlaze recepcle leží mobil. Vezmu ho do ruky. Displej se k mému překvapení rozsvítí, nápis na obrazovce ale oznamuje, že přístroj je zamčený. Chystám se ho zlostně odhodit, pak mě napadne přidržet přístroj před obličejem mrtvé ženy. Odemkne se.

Třesoucími se prsty vyfukám čísla několika tísňových linek, pak svého přítele Richarda, ale spojení nefunguje. Žádný záznamník, v přístroji dokonce neslyším ani šumění. Zkusím pro jistotu zavolat ještě dvěma kolegům z práce, výsledek je stejný.

Pocit úzkosti, který ve mně narůstá, se stává téměř nesnesitelným, ale nevolnost, kterou jsem před chvílí pociťoval, kupodivu ustoupila. Vydám se znovu ven.

Vedle vchodu stojí zaparkovaná sanitka. Kousek od ní si všimnu těla v oranžové kombinéze. Auto je otevřené, v zapalování spatřím zasunutý klíček. Nevím, zda mám dostatek sil řídit auto, ale musím se odsud dostat pryč.

Pomalů se rozjedu směrem k bráně nemocničního areálu. S autem není třeba složitě manévrovat, přesto musím několikrát zastavit a zhluboka se nadechnout.

Točí se mi hlava. Když objíždím po chodníku spuštěnou závoru, ve vrátnici zahlédnu zhroucené tělo.

Jsem si na okamžik skoro jistý, že se mi vše jen zdá. Slyšel jsem kdysi, že lidé, kteří se probudili z kómatu nebo dlouhého umělého spánku, měli problémy rozlišovat mezi realitou a sny. Možná jsem se tedy ani já neprobudil, ještě pořád spím, přesvědčuji sám sebe. Jenže to, co okolo sebe vidím, je hrozivě reálné.

V ulicích nevládne žádný dopravní ruch. Přesněji řečeno: jsou zcela prázdné, bez života, což má v denním světle v sobě cosi děsivého. Já v tuhle chvíli ještě netuším, že Katastrofa zastihla lidi v hlubokém spánku. Ve čtyři hodiny ráno bylo v ulicích jen pár aut, většinou taxíků.

Po chvíli v dálce zahlédnu popelářský vůz stojící uprostřed silnice. Jinak mám celou vozovku pro sebe, což je v tomto okamžiku výhoda. Je mi nevolno. Z kómatu i z toho, že jsem konfrontován s něčím naprosto nepochopitelným.

Myslím, že to bylo poprvé právě v té chvíli, kdy mě napadlo, že jsem svědkem něčeho nelidského, přičemž nemám na mysli to, jak je výraz „nelidský“ obvykle chápán. Tedy jako kruté jednání, které se vymyká normám běžným v lidské společnosti.

Mám na mysli skutečnost, že celý svět, tak jak jsem ho doposud znal, fungoval v jakémsi důvěrně známém řádu. Lidském řádu. Můj mozek, stejně jako mozky všech jiných lidí, byl na ten kód lidského světa vyladěný.

Určité situace řešil automaticky, protože pracoval v zaběhnutém řádu příčin a následků, které souvisely s lidským konáním a našimi zkušenostmi z lidské civilizace.

To vše ale ve filmu, který si teď v duchu promítám, chybělo, což vytvářelo dojem hrozivé cizoty. Téměř jako by odkudsi probleskovala jiná realita – nemilosrdná a chladná.

Napadlo mě, že jsem se probudil do jiného světa, než z jakého jsem se pokusil odejít. Jako by mě někdo vyhnal z domova, kam už se nelze vrátit.

Na prázdné výpadovce ale nemám čas nad podobnými věcmi rozjímat, chci se odsud dostat, uniknout tomu pocitu nesnesitelné úzkosti. Kam ale jet? Směřovat domů?

Napadne mě, že jestliže jsem se nedovolal svým přátelům, musím se za nimi rozjet. Jistě budou mít nějaké odpovědi. Ještě si v té chvíli plně nepřipouštím, že Katastrofa mohla zasáhnout i je. Doufám, jako pak tolikrát v příštích měsících, že už za příštím kopcem bude situace jiná. Rozjedu se tedy do nedaleké Troje, kde bydlí Richard.

Jeho vilu zděděnou po rodičích důvěrně znám. Když před domem zastavím, nic nenasvědčuje tomu, že by Katastrofa udeřila i tady. Ulice, kterými projíždím, neblokují žádná auta, z honosné městské čtvrti vyznačuje noblesní klid.

Právě ten mě ale měl varovat. Když se totiž s námahou vysoukám ze sanitky a dobelhám se k domovním

dveřím, na moje bušení nikdo neodpovídá. Zvonek nefunguje.

Snažím se oknem nahlédnout do obývacího pokoje, ale nepozoruji žádný pohyb. Na otevření masivních dřevěných dveří nemám sílu, obejdu tedy s námahou dům až k terase v zadním traktu. Chvilí bojuji s proskleným francouzským oknem, ale nakonec se shýbnu pro ozdobný balvan u záhonu vedle terasy a mrštím jím proti skleněné výplni.

Utěšuji se, že je-li Richard naživu, budu mu vše schopný vysvětlit, až popíšu, co jsem zažil v nemocnici. Můj provinilý pocit navíc přehlušuje nepříjemná předtucha.

A bohužel se nemýlím. Richard leží bezvládně na posteli v ložnici, vedle něj nahá žena. Neznám ji, ačkoliv mě svým četným přítelkyním obvykle představoval. Pak si uvědomím, že od mého pokusu o sebevraždu a následného pádu do kómatu mohlo uplynout několik měsíců. Dojde mi, že dvě těla, která jsem v domě objevil, tu leží už několik dnů. Teprve teď si všimnu, že nesou známky počínajícího rozkladu.

Jsem svědkem něčeho, co se zcela vymyká nejen mým zkušenostem, ale schopnostem mé mysli to zpracovat. Posadím se bezradně na lavici na terase. Napadá mě, že jestli Katastrofa udeřila v noci, jak je nyní skoro jisté, pak všechny domy v okolí, ba možná všechny domy v Praze, jsou plné mrtvých těl. Ta, která jsem viděl v ulicích, patřila vesměs lidem, kteří v té době pracovali,

a těch nebylo moc. Představa, že všechny obytné domy ve městě, které tak důvěrně znám, se jako mávnutím kouzelného proutku změnily v obří márnice, mě naprosto ochromí.

V myšlenkách se zatoulám k poslední společné cestě, kterou jsme s Richardem podnikli. Věděl, jak moc se trápím odchodem Julie, chtěl mě trochu rozptýlit a zařídil pro nás týdenní zájezd do Alp.

Na cestě tam se mě Richard snažil bavit. Při řízení auta hodně mluvil, nejraději vyprávěl o svých aférách. Mě ale naše konverzace začala bavit, teprve když se řeč svezla k létání – naší společné vášni a koníčku.

V horském středisku se mi ovšem dokázal plně věnovat jen první dva dny. Hned druhý večer si v restauraci všiml smutně vypadající ženy ve středních letech, která seděla u stolu sama. Následovala Richardova další aféra, která trvala až do konce našeho pobytu a pak ještě asi měsíc po návratu do Prahy. Můj přítel už neměl moc času se mi věnovat, ale nevadilo mi to. Nejraději jsem beztak lyžoval sám.

Stejně jsem mu byl za ten nápad jet společně lyžovat vděčný. Získal jsem na čas zpět určitou rovnováhu, do nezvladatelných depresí jsem se začal opět propadat až po tragické smrti svých rodičů o pár měsíců později.

Teď nedaleko mě leží bez života i Richard. Vůbec to nedává smysl. Proč musel zemřít on, a ne já? Miloval život o poznání víc, spáchat sebevraždu by ho na rozdíl ode mě nikdy nenapadlo.

Asi bych na té terase seděl mnohem déle, ale pak mohla pozornost upoutají podivné zvuky. Když na ně zaměřím pozornost, uvědomím si, že je to řev hladových zvířat, který přichází z nedaleké zoologické zahrady. Měl bych pro ně něco udělat, pustit je z výběhů, říkám si, ale nemám na to sílu.

Rozhlížím se s pocitem velké únavy okolo sebe a pak si všimnu, že u garáže stojí Richardův džíp. Asi by se mi řídil líp než sanitka, ale... mám na to právo?

Před Katastrofou jsem byl součástí světa, kde skoro všechno někomu patřilo. Věci, zboží, domy, ba dokonce i kusy přírody, jako jsou pole nebo lesy. Vlastnili je jedinci, instituce i státy. Některé věci jejich vlastníci spotřebovali poté, co si je koupili nebo jim je někdo daroval, jiné měly trvalejší hodnotu. Na vrcholku pyramidy stály nemovitosti, které se dokonce dědily.

Přivlastnit si, nebo si jen bez dovolení půjčit cokoli, co nebylo „moje“, mohlo být považováno za zločin. Člověku hrozilo, že skončí na policejní vyšetřovně, nebo dokonce ve vězení. Vstoupil-li bez oprávnění na pozemek nebo do domu někoho, komu takové nemovitosti patřily, mohl být v některých zemích vlastníkem dokonce zastřelen.

Byl jsem se světem, v němž lidé vlastnili věci, natožli srostli, že ještě dlouho poté, co vlastnění čehokoliv ztratilo smysl, protože přestali existovat všichni, kdo by něco vlastnit mohli, i všichni, kteří by mohli trestat ty, kdo vlastnická práva nerespektovali, jsem se často

cítil provinile, když jsem si bez dovolení bral, co jsem potřeboval. Jako třeba teď Richardův džíp.

Přesvědčuji sám sebe, že Richard by se jistě nezlobil, pokud bych si jeho auto půjčil. Džíp se ale zdráhám použít i proto, že pokud s ním odjedu, bude to jakési nezvratné potvrzení toho, že můj přítel je skutečně po smrti.

Chvilí mi trvá, než se přemůžu a s třesoucíma se nohama začnu v domě hledat klíčky od auta. Nakonec je najdu na háčku vedle vstupních dveří. Když pomalu vyjždím na ulici, umiňuji si, že se sem vrátím. Už to ale nikdy neudělám.

Vydám se směrem k výpadovce na dálnici D8. Kromě řevu hladovějících zvířat v zoologické zahradě a zpěvu ptáků jsem zatím nikde nenarazil na známky života. Tedy lidského života. A živého člověka nepotkám ani cestou do Klánovic, kde jsem až do svého pokusu o sebevraždu žil.

Ulice i silnice jsou vesměs liduprázdné, v denním světle vypadají opravdu strašidelně. Vše se zastavilo, zdání pohybu navozuje jen dým, který stoupá z míst, kde vypukly požáry. Chvilí přemýšlím, co je mohlo způsobit, pak si uvědomím, že některé lidi mohla Katastrofa zastihnout s cigaretou v ruce.

Občas mi přes cestu přeběhne zmatený opuštěný pes. I na okraji Prahy to vypadá stejně. Tuším, že i tady všichni lidé leží bez života ve svých domovech.

Nechci se o tom přesvědčovat, ale nakonec zabuším na dveře domu, v němž žil můj nejbližší známý

v okolí, Václav. Nikdo neotevře. Když se do domu nakonec násilím dostanu, naskytne se mi skoro stejný pohled jako v Richardově domě. Jen žena, která leží vedle Václava, není jeho milenka, ale manželka. I ji jsem dobře znal.

Také v mém domě je naprosté ticho. Dříve by mě uvítalo alespoň vrčení ledničky, ale elektrina nefunguje ani zde. Z lesa sem doléhají hlasy ptáků, kteří jsou hlučnější než obvykle. Téměř jako by oslavovali, že je nikdo neruší.

Jsem doma, ale zároveň nejsem. Dům, v němž teď strnule sedím v obývacím pokoji, jako by se proměnil. Někdo ho vzal a přesadil do reality, která nedává žádný smysl, takže ani pojem domova, který má zaručovat bezpečí, nemá stejný smysl jako dřív.

Snad se všechno nějak vysvětlí, přemítám. Věci se asi úplně nevrátí do starých kolejí, ale pokud Katastrofa udeřila jen lokálně, vrátím se nakonec z nelidské reality zpátky do lidského světa. Když ne v Praze, třeba v jiném městě.

Nemůžu v tu chvíli vědět, že Katastrofa postihla celou planetu. A že se to zřejmě stalo v jeden okamžik. Přemůže mě strašná únava a usnu.

Když teď, o více než deset let později, vzpomínám na další den, stále mám pocit, jako bych jen sledoval jakýsi zcela nerealistický film.

Z mráкотného spánku se proberu až druhý den ráno.

Nedokážu se hned zorientovat. Nevím, co dělám ve svém domě, proč jsem spal v nepohodlné pozici na gauči. Pak si uvědomím, čeho jsem byl včera svědkem, a nekontrolovaně se začnu trást. Chvilí doufám, že vše, co jsem od svého probuzení zažil, byly jen halucinace.

Vyjdou s jistou opatrností na ulici, rozhlédnu se. Zdál se mi jen strašlivý sen, ujišťuji sám sebe a na okamžik se mi uleví. Jenže když se došourám před branku, v dálce spatřím ležící tělo. Okolo něj pobíhá vyděšený pes.

Nic nedává smysl. Jisté je, že pokud budu jen nečinně sedět v domě, nakonec se nepochybně zblázním. Co mám ale dělat? Přinejmenším v Praze nezbyl zjevně nikdo, na koho bych se mohl obrátit, kdo by mi vysvětlil, co se stalo. A jak mám vůbec existovat v realitě, z níž zmizeli ostatní lidé?

Napadne mě, že bych se měl vydat k chatě, kam se rok před svou tragickou smrtí přestěhovali moji rodiče z Prahy. Znáám v té vesnici spoustu lidí, jezdíval jsem tam už jako kluk. Co když je situace mimo Prahu jiná?

Cítím se ale slabý. Potřeboval bych se najíst, od svého probuzení jsem vlastně jen pil, a stojí tedy přede mnou úkol: musím si opatřit jídlo. Po mé několika-měsíční nepřítomnosti v domě nezbylo nic, co by se nezkazilo. Snad jen těstoviny a rýže.

Když na okamžik otevřu ledničku, omráčí mě příšerný zápach, raději dveře rychle zabouchnu. Chvilí

uvažuji, jak je možné, že sem od chvíle, co mě odvezli do nemocnice, zřejmě nikdo nevstoupil. Copak by po mém pokusu o sebevraždu dům neprohledala policie?

Ve spíži nakonec najdu několik konzerv a pár sucharů zabalených v celofánu. S jistými obtížemi do sebe nasoukám maso tuňáka naložené v olivovém oleji, opatrně okusuji knäckebröt. Pak chvíli zkoumám plastovou láhev s vodou. Zdá se být v pořádku, napiji se z ní.

Žaludek není na jídlo zvyklý, cítím nevolnost, a raději se v ložnici položím na postel. Téměř okamžitě znovu usnu.

Probudím se až pozdě odpoledne, tentokrát kupodivu nejsem nikterak dezorientovaný. Rozhodnu se vydat do místního supermarketu.

Vlastně mě překvapí, že tu stojí, jako by se nic nestalo. Musím kladivem rozbít skleněné dveře, a teprve když vejdu dovnitř, s překvapením si uvědomím, že nemá okna. V minulosti uvnitř vždycky zářila světla, teď tu panuje naprostá tma.

V kufru auta najdu krabici s nářadím, v ní svítilnu. Vracím se ke vchodu, který teď z dálky vypadá výhrůžně. Jako černá tlama, která mě chce pohltit.

Uvnitř mě do nosu okamžitě uhodí silný zápach. Potraviny v mrazácích, do nichž přestala před několika dny proudit elektřina, se už začínají kazit. Rychle posbírám do nákupního vozíku použitelné jídlo, masové a zeleninové konzervy, kompoty, kondenzované mléko, suchary, sušenky, oplatky. Z regálu shrábnu do koše

i hromádku svých oblíbených tatranek. Ještě balenou vodu a pak už téměř vyběhnu na parkoviště, abych se nadechl čerstvého vzduchu.

Asi o hodinu později, když se bezcílně potuluji prázdným domem, si najednou vzpomenu na řev hladových zvířat v zoologické zahradě. Ta na rozdíl od lidí, na něž jsem zatím narazil, ještě žijí.

Pomyšlení na zvířata, která se nezdají být Katastrofou nijak zasažená, mě přiměje k úvahám. Nemám žádné lékařské vzdělání, nabízí se ale vysvětlení, že na lidi zaútočil virus nebo jiný patogen, který je smrtelný jen pro ně.

Vzpomenu si, že v minulosti existovaly epidemie nemocí, jako byla mozková obrna, při nichž virus zabíjel lidi, zatímco zvířatům, pokud si to pamatuji správně, se ve směs vyhýbal. Stejně jako naopak existovaly nemoci, na které umírala jen zvířata. Mohlo se něco takového stát?

V noci skoro nespím. Když se snažím rozsvítit lampu na nočním stolku, uvědomím si, že dům je stále bez elektřiny. Proč jsem s tím doteď nic neudělal? Vždyť obchody, v nichž mohu najít generátory, znám jako své boty a generátory různých typů jsem na rozvodnou síť připojoval v minulosti mnohokrát. Vypravím se do nejbližší prodejny, cestou se chci ještě zastavit pro naftu.

Nedomýšlím zatím věci do důsledků, protože teprve když k čerpací stanici dojedu, zjistím, že nefungují stojany na naftu a benzin, protože bez elektřiny

fungovat prostě nemohou. Čeká mě další kolečko: musím si pořídit menší benzinovou elektrocentrálu. Za hodinu jsem zpátky, chvíli mi pak ještě trvá, než se mi podaří elektrocentrálu připojit k elektrickému vedení na benzince tak, abych oživil stojany.

Námaha ale stojí za to. Když do všech kanystrů, které tady najdu, načerpám naftu a benzin, mám dost paliva na několik dnů.

Doma pracuji pomalu, musím často odpočívat, takže když práci dokončím, venku se už stmívá. Vyjdu před dům. Jeho okna jsou teď jako jediná v okolí osvětlená, působí jako přívětivý ostrov uprostřed moře zmaru.

Uvnitř mě ale čeká zklamání. Televizní obrazovka i monitor počítače jsou bez života. Displej rádiového přijímače sice svítí, ale přístroj oněměl.

Je mi jasné, že pokud Katastrofa vyřadila najednou z provozu i obsluhu elektráren a rozvodných sítí, síť poměrně rychle zkolabovala. Uhelné a plynové elektrárny se bez přísunu paliva zastavily.

Ve většině těch jaderných se pravděpodobně štěpná reakce automaticky zastavila, na náhlé odpojení od elektrické sítě by měly být připravené. Po zkolabování rozvodných sítí neměla elektřina jak a kam proudit a bez přívodu elektřiny rychle přestaly fungovat počítačové servery, připojení k internetu přes wifi i televizní a rozhlasové vysílače.

Příštího dne ráno už se cítím silnější. Rozhodnu se podniknout cestu k chatě na břehu Sázavy, do Krhanic.

Cestou tam bych si mohl připadat jako na jednom z výletů za rodiči v minulosti, ale všude narážím na mrtvolné ticho a prázdné silnice.

Okolní krajinu jsem měl vždycky rád, jenže bez lidí teď působí výhrůžně. Je vlastně paradoxní, že právě ve světě bez lidí je něco výhrůžného, říkám si. Vždyť skoro všechna nebezpečí, která jsem ve světě znal, se pojila s lidmi.

Nejistota, kterou nyní zakouším, tedy evidentně souvisí s něčím jiným. Možná s faktem, že s lidmi zmizelo to, čemu jsem rozuměl, i když to s sebou občas neslo rizika. Z krajiny, která mě obklopuje, jako by vyprchal duch. Vyzařuje z ní jakási chladná, nezúčastněná cizota.

Chata se nachází kousek od krhanického jezu. Když dorazím až k ní, překvapí mě, že navzdory katastrofickým scénám, kterých jsem byl zatím všude svědkem, řeka nevzrušeně plyne. Jako by se jí Katastrofa vůbec netýkala. Část vody odvádí od jezu náhon, kterým voda proudí do malé hydroelektrárny, stojící několik set metrů po proudu.

Chvilí pozoruji větve stromů, které se sklánějí až k hladině řeky. Pod některými jsou uvázané pramice. Cestičky k břehům Sázavy jsou ještě stále prošlapané. Nad vodou se vznáší mlžný opar, v němž poletují tisíce mušek.

Klid, který jsem si tady v minulosti často užíval, když jsem sem dorazil z hlučného města, mě teď ale znepokojuje. Chvilí pozorně naslouchám, zda z protějšího břehu nezaslechnu nějaké hlasy, jenže ticho, které ve mně vzbuzuje stále silnější úzkost, kromě zpěvu ptáků a zoufalého mňoukání opuštěné kočky na druhém břehu nic neruší.

Otevřu branku do zahrady, pak i dveře do chaty. Chvilí to trvá, už zase se mi třesou ruce. Jsem najednou velmi unavený, usadím se v proutěném křesle na terase před domem. V babím létě, které panuje už od mého procitnutí z kómatu, je venku nezvykle teplo.

Na chvíli v křesle usnu. Když se probudím, dlouho na terase sedím v jakémsi mráкотném stavu, za plotem tuším Sázavu. Vzpomínám, jak tajemně na mě stojatá voda v řece nad jezem, kde kotvily rybářské pramice, působila v dětství. Jako dítě jsem tady s rodiči trávil hodně času, někdy i celé letní prázdniny.

Moje matka přijela z New Yorku do Prahy hned po sametové revoluci. Právě dokončila univerzitní studia, do Prahy se rozjela, protože na ni udělaly velký dojem, stejně jako na mnohé další americké studenty její generace, romány Milana Kundery a eseje Václava Havla. Neměla v plánu zůstat, ale dění v Praze ji tehdy natolik uchvátilo, že se rozhodla si pobyt prodloužit a přivydělávat si učením angličtiny.

Otec, který tehdy právě dokončoval studia práv, byl jedním z jejích prvních žáků. Jak často rád opakoval,

zamiloval se do ní už během první lekce. Já jsem přišel na svět v New Yorku, už necelý rok po revoluci.

Když jsem se matky poprvé zeptal, proč před porodem odjela do Ameriky, odpověděla s úsměvem, že bych se jinak nemohl stát prezidentem Spojených států. Možná ale spíš ještě úplně nevěřila lékařské péči v postkomunistické zemi.

Ona se narodila ve Spojených státech rodičům, jejichž předci pocházeli z různých evropských zemí. Matčini rodiče ale nejvíc milovali Itálii. Tedy právě zemi, odkud paradoxně žádní jejich předci nepocházeli. Pro mě ale jejich vášeň pro Itálii měla praktické dopady. V dětství jsem nejezdil jen za svými příbuznými do Ameriky, ale o prázdninách často i na Sicílii, kde si děda s babičkou pravidelně pronajímali letní dům.

Říkám si, jestli Katastrofa udeřila i tam.

Po chvíli se konečně odhodlám vejít do chaty. Vráťím se sem ještě někdy? Nejsem si jistý. Vlastně si nejsem jistý vůbec ničím. V hlavě mám naprostý zmatek.

Mechanicky začnu odnášet do auta nejrozličnější upomínkové předměty, alba s fotografiemi, videopřehrávač i spoustu videokazet...

Nic z toho teď nepotřebuji, přesto je jako umanutý nosím z domu ven. Podvědomě vím proč. Od okamžiku, kdy jsem se probudil z kómatu, jsem se ocitl ve světě, který neznám, který mě děsí. Snad mi všechny ty předměty a záznamy minulosti vrátí alespoň trochu půdu pod nohama.

Po půl hodině jsem hotový a začnu se chystat k odjezdu. Na okamžik se ještě zastavím na zahradě a smutně se rozhlížím po okolí.

Najednou uslyším zakňučení. Zvuky přicházejí z kůlny u sousedů. Přelezu s námahou plot, otevřu dveře do temného přístřešku a vstoupím dovnitř.

Kňučení zesílí. Pátrám okolo sebe, stále skoro nic nevidím, až najednou ucítím, jak se mi o nohu tře nějaké zvíře. Polekaně uskočím, rozhlížím se. Kousek od sebe rozeznám v šeru vyzábblé štěně.

Skloním se a štěně zvednu. S chvějícím se tělíčkem v rukou vyjdu ven na světlo, do očí se mi dívá mladý německý ovčák.

Jestliže si sousedé pořídili psa, budou mít v domě i nějaké psí krmivo, říkám si. Vezmu si v kůlně nějaké nářadí a vypáčím dveře do jejich domu. Štěně se mi plete pod nohama a zoufale kňučí.

Dům je prázdný, vše leží na svém místě tak, jak si to pamatuji z četných návštěv. Sousedé se museli v okamžiku, kdy Katastrofa udeřila, nacházet někde jinde. Zásoby psího jídla, od masových konzerv až po granule, najdu ve skříni v předsíni.

Postavím štěně na podlahu a za jeho dychtivého dorážení vysypu na talířek dva sáčky s masem. Pes se do nich pustí, jídlo z talířku zmizí skoro okamžitě. Nemá dost, dál žadoní.

Pokud mu dám teď hodně jídla, vše vydává, radši mu

do plechové misky naliji vodu. Štěně se k ní vrhne a její obsah za hlučného chlemtání vyprázdní. Pak mě chvíli pozoruje a začne se mi opět přátelsky otírat o nohy.

Ne, rozhodně nemám v úmyslu pořizovat si domácího mazlíčka. Jsem rád, že se dokážu ve stresu, který zakouším, postarat vůbec sám o sebe. Jenže když teď narazím na psí mládě, které přežilo jakýmsi zázrakem uvězněné v kůlně – stejně jako jsem zázrakem přežil já sám –, nedokážu ho tady nechat.

„Copak jsi?“ zeptám se a zvednu chlupaté tělíčko nad hlavu. „Kluk!“ Chvilí přemýšlím. Fenka, kterou jsem kdysi měl, se jmenovala Ginger.

„Budeš se jmenovat Fred,“ oznámím štěněti. A s Fredem v podpaží vyjdu na zahradu.

Film, v němž si v duchu promítám těch několik prvních dnů po mém probuzení z kómatu, končí v okamžiku, kdy jsem našel Freda. Možná proto, že jsem získal společníka, pamatuji si události, které následovaly, jinak: už se neutápějí v oparu naprostého zoufalství a zmatku, nezdají se být jen noční můrou, z níž se musím probrat.

Ne, nedokázal jsem se s novou realitou smířit, to se mi nepodařilo dodnes, protože to vlastně není možné. Ale začal jsem uvažovat racionálněji. Tehdy jsem ještě věřil, že Katastrofu přežili jiní lidé a že mi nezbývá než je najít. A že tedy musím postupovat více metodicky, s rozmyslem, pokud toho budu schopný.

Ocitl jsem se v zajetí zvláštního paradoxu. Situace, do níž jsem se probudil z kómatu, byla mnohem horší než chvíle, kdy mě předtím opustila milovaná žena. Nebyl důvod nezopakovat to, co jsem už jednou udělal. Byla by to nejsnadnější cesta, jak uniknout nesnesitelné úzkosti, které jsem se nemohl zbavit. Jenže okolnosti provázející moje vzkříšení byly natolik mimořádné, natolik nepochopitelné a tajemné, že jsem teď za každou cenu chtěl zjistit, co a proč se vlastně stalo.

Někde jistě existuje hranice, za níž lidský svět normálně pokračuje, říkal jsem si. Jistě tam už vědí o všem, co se odehrálo tady u nás, organizují pomoc a já se s nimi musím spojit. Nic už sice nebude jako dřív, ale pokud nezaniklo celé lidstvo, není všemu konec.

Abych mohl po přeživších pátrat, potřeboval jsem se dostat ke kvalitnějším komunikačním prostředkům, než jaké představuje obyčejná domácí televize a rozhlas, a věděl jsem, kde je najdu: na letišti, kde jsem před Katastrofou pracoval. Stavebnictví jsem už před lety opustil, jako elektroinženýr jsem pláchl do letectvého průmyslu. Spojil jsem tak svůj profesní život se svou amatérskou zálibou v létání.

Naložil jsem do auta jídlo a plastové láhve s pitnou vodou. A z domu jsem též přinesl několik dek, protože bylo možné, že na letišti budu muset přespat.

Štěně jsem posadil dozadu, jenže bleskurychle přelezlo na sedadlo spolujezdce a pak na můj klín. Před Katastrofou bych za řízení auta se psem na klíně mohl

dostat pokutu, v nové realitě nic podobného nehrozilo. Přesto jsem se celkem nesmyslně díval s obavami do zpětného zrcátka, zda za mnou nejede policejní vůz.

Praha se za těch několik dní nijak nezměnila: jako by vše usnulo věčným spánkem. Auta v prázdných ulicích vesměs vzorně parkovala před domy, většina lidí zřejmě ležela v postelích, kde je Katastrofa ve čtyři ráno zastihla. Ulice tudíž nevypadaly nijak výhrůžně. Kdybych tu a tam nenarazil na tělo někoho, kdo byl během končící noci zrovna na ulici, nebo na narychlo odstavené či nabourané auto, mohl bych si připadat jako na procházce v časném nedělním ránu.

Na letišti jsem se pokusil zprovoznit několik generátorů. Bylo patrné, že skutečně ještě běžely několik dnů poté, co zkolabovaly rozvodné sítě. Pak jim došlo palivo.

Po několikahodinové dřině začala elektřina proudit do řídicí věže a já jsem s rozechvěním stoupal po schodech nahoru. Musel jsem každou chvíli odpočívat, ale síly mi definitivně došly teprve tehdy, když jsem spatřil těla dvou dispečerů, které jsem osobně znal. V době, kdy udeřila Katastrofa, museli mít noční službu.

Překonat paniku mi pomohla především naděje: až se rozsvítí obrazovky, zjistím konečně, že jsem na světě nezbyl sám!

V minulosti se na obrazovkách pohybovaly desítky bílých teček, jenže teď monitory zely prázdnotou. I po

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy Zpráva posledního člověka

.

Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.